

سلسله شبکه مفاهیم کلیدی قرآن شماره: ۳

زندگی پس از مرگ (معاد در قرآن)

سید سلیمان صفوی

www.ketab.ir

آکادمی مطالعات ایرانی لندن

۱۳۹۹

سرشناسه	صفوی، سلمان، ۱۳۳۸ -
عنوان و نام پدیدآور	زندگی پس از مرگ: معاد در قرآن/ سیدسلمان صفوی؛ طرح تحقیق آکادمی مطالعات ایرانی لندن.
مشخصات نشر	تهران: انتشارات سلمان آزاده، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	۳۴۲ص.
فروست	سلسله شبکه مفاهیم کلیدی قرآن؛ شماره ۳.
شابک	۸۵۰۰۰۰ ریال ۲-۶۲-۵۳۵۷-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه.
یادداشت	کتابنامه.
موضوع	زندگی پس از مرگ (اسلام) -- جنبه‌های قرآنی
موضوع	IslamFuture life -- Qur'anic teaching
شناسه افزوده	آکادمی مطالعات ایرانی لندن
شناسه افزوده	London academy of Iranian studies
رده بندی کنگره	BP104:
رده بندی دیویی	۲۹۷ / ۱۵۹:
شماره کتابشناسی ملی	۶۱۸۴۲۸۶:

زندگی پس از مرگ: معاد در قرآن/ سیدسلمان صفوی

ویراستار: مهوش السادات علوی

انتشارات سلمان آزاده

چاپ اول. تهران. ۱۳۹۹. ۵۰۰ نسخه

بها: ۸۵ هزار تومان

مرکز بخش: ۲۲۸۶۹۲۱۷ www.iranth.com

فهرست مطالب

۱	مقدمه
۵	فصل اول: چارچوب کلی معاد
۲۷	فصل دوم: آخرت
۳۷	فصل سوم: قیامت
۵۱	فصل چهارم: حشر
۶۱	فصل پنجم: ادله کلامی، فلسفی معاد
۶۳	برهان حکمت
۶۴	برهان وجوب حبّ بقا
۶۶	برهان امکان
۶۸	وجوب وفای به عهد
۶۹	اصالت و تجرد روح

معاد در قرآن

فصل ششم: مواقف معاد

- ۷۱
۷۳ احتضار
۷۵ شب اول قبر
۸۱ نکیر و منکر
۸۳ زندگی در عالم برزخ
۸۴ أشرط الساعة
۸۵ شکافته شدن آسمان
۸۶ نفخ صور
۸۸ صحرای محشر
۹۲ پل صراط
۹۳ نامه اعمال
۹۵ میزان
۹۹ معاد و برملا شدن باطن آدمیان
۱۰۰ بهشت و جهنم
۱۰۳ بهشت خاص و بهشت عام

فصل هفتم: سوره‌های معادی قرآن کریم

۱۰۷	
۱۰۹	سوره دخان
۱۱۲	سوره جاثیه
۱۱۶	سوره احقاف
۱۲۳	سوره ذاریات
۱۳۲	سوره قمر
۱۴۴	سوره واقعه
۱۴۹	سوره حاقه
۱۵۳	سوره معارج
۱۵۵	سوره مدثر
۱۵۸	سوره انسان
۱۶۷	سوره مرسلات
۱۷۱	سوره نبا
۱۸۱	سوره نازعات
۱۸۵	سوره عبس
۱۸۸	سوره تکویر
۱۹۰	سوره انفطار

مقدمه

زندگی پس از مرگ از دیرباز از دغدغه‌های اصلی بشر بوده است. به خصوص در دوره سیطره کمیت بر زندگی بشر، ذهن و جان ما هر از گاهی متوجه امر زندگی ابدی و کم و کیف آن می‌شود.

زندگی پس از مرگ واقعی شگفت‌انگیز و حاکمی از این است که پس از مرگ کالبد فیزیکی؛ بخش جوهری هویت هر انسان فارغ از دین و ملیت هم‌چنان به زندگی خود ادامه می‌دهد. زندگی پس از مرگ واقعی است که بیشتر ادیان از جمله ادیان ابراهیمی به آن ایمان دارند.

مرگ؛ گذار و سفر روح انسان از مرتبه پایین به مرتبه اعلاست. مرگ نابودی نیست، بلکه انقطاع از عالم مادی و پیوستن به عالم غیب است، مرگ صعود پس از هیوط است. مولانا در مثنوی معنوی درباره سفر روح می‌فرماید:

از جمادی مُردم و نامی شدم وز نما مُردم بحیوان سرزدم
 مُردم از حیوانی و آدم شدم پس چه ترسم کی ز مردن کم شدم
 حمله دیگر بمیرم از بشر تا برآرم از ملایک بال و پر
 بار دیگر از ملک پران شوم آنچه اندر وهم ناید آن شوم^۱
 ما ز بالاییم و بالا می‌رویم ما ز دریاییم و دریا می‌رویم^۲

شناخت زندگی پس از مرگ؛ با آموزش چگونگی اداره حکیمانه زندگی این جهانی، انسان‌ها را به این قاعده طلایی توجه می‌دهد که دنیا دارِ فناست و زندگی ابدی در جهان بالاتر است. مرگ آگاهی موجب میل و شوق انسان عاقل به کردار نیک و اجتناب از رفتار ناپسند می‌گردد.

فلاسفه با روش عقلی امکان و ضرورت معاد را اثبات کرده‌اند، اما بسیاری از نشانه‌های وقوع قیامت و جزئیات زندگی پس از مرگ از طریق عقلی ممکن نیست. قرآن کریم که کلام خداوند است، بهترین منبع شناخت برخی نشانه‌های قیامت و جزئیات زندگی پس از مرگ است.

پیرامون معاد از دیرباز کتب متعدد تألیف شده، اما در این کتاب اصل معاد به عنوان یکی از مفاهیم کلیدی و فراگفتمانی قرآن کریم با روشی نو و جامع‌نگر با تکیه بر فهم معناشناختی قرآن تبیین شده است. ویژگی‌های این کتاب عبارتند از:

۱. رویکرد کل‌نگر^۱ به زندگی پس از مرگ در قرآن کریم.
۲. تعامل جزء و کل آیات قرآنی مربوط به معاد با یکدیگر با استفاده از تکنیک سیکل هرمنیوتیکی^۲؛ به منظور فهم جامع‌تر از زندگی پس از مرگ.
۳. طبقه‌بندی موضوعی آیات قرآنی مربوط به معاد به عنوان چارچوب کلی فراگفتمان معاد قرآنی.
۴. بررسی معاد با روش تفسیر قرآن به قرآن.
۵. تبیین سوره‌هایی که اکثر آیات آنها در ارتباط با معاد است؛ با رویکرد کل‌نگر.
۶. استنتاج احکام و بی‌آمدهای معاد به زبان قرآن برای نخستین بار.
۷. شناسایی و تبیین آیات طلایی معاد در چارچوب جهان‌بینی قرآنی به ترتیب مصحف.
۸. تألیف کتاب با رویکرد تقریب مذاهبی و استناد تفسیری به برخی از امهات تفاسیر فریقین.
۹. ارجاع به احادیث تفسیری و تا حد امکان اجتناب از ذکر احادیث ضعیف.

^۱ Synoptic: The word synoptic basically means "to see together with a common view".

^۲ The hermeneutic circle (German: hermeneutischer Zirkel) describes the process of understanding a text hermeneutically. It refers to the idea that one's understanding of the text as a whole is established by reference to the individual parts and one's understanding of each individual part by reference to the whole.